

Volgens het door mij aangegeven denkbeeld zijn de Afdeelingen met 4 stemmen reeds door zeven vertegenwoordigd, en behoeven de sterkste Afdeelingen slechts eenige leden te winnen, om het tot 5 stemmen te brengen.

Doch volgens Prof. FOKKER is zijn project nog maar een stap in de (zijne) goede richting. Elk 10-tal leden zou 1 stem moeten uitbrengen. Dan zouden er ruim 130 stemmen kunnen uitgebracht worden, waarvan Amsterdam 21 = 16.15 pCt. invloed. Een Afdeeling met 1 stem = 0.76 pCt. invloed zouden erlangen. Dat ideaal zou, dunkt mij, den ondergang van de Maatschappij na zich slepen.

Ik eindig met als mijn gevoelen te kennen te geven, dat het niet in het belang der Maatschappij is, de voorgestelde regeling van de commissie, wat het stemrecht in onze Maatschappij betreft, aan te nemen.

Winschoten, 12 Mei 1891.

Dr. T. HAAKMA TRESLING.

NOG EENS HET STEMRECHT IN ONZE MAATSCHAPPIJ.

In n°. 19 van dit *Tijdschrift*, heeft Prof. FOKKER den wensch geuit, dat de kleinere afdeelingen onzer Maatschappij, *door billijkheid gedreven*, al is het met eenig verlies van invloed gepaard, de Ontwerp-Statuten, door de Commissie volgens art. 91 onzer Wet opgemaakt, zullen helpen aannemen. Die billijkheid is mij echter uit het betoog van Prof. FOKKER niet duidelijk geworden.

Wat is toch het geval?

Tot nu toe bestaat onze Maatschappij, volgens het Jaarverslag over 1890, uit 38 Afdeelingen met ongeveer 1220 leden, uitbrengende op de Algemeene Vergadering 90 stemmen, dat is dus op de 13.5 leden één stem.

Nu stelt deze Commissie voor, Art. 58 der fungeerende Wet zoo te veranderen, dat deze Afdeelingen slechts 66 stemmen, dus op de 18.5 leden één stem, zullen uitbrengen.

De 24 stemmen mindering zullen dan komen meestens ten nadeele van de kleinere Afdeelingen, liefst:

16 gaan terug van 2 stemmen, tot 1

4 " " " 3 " " 2

en die nu 4 stemmen uitbrengen gaan terug tot 3 stemmen; terwijl alleen Amsterdam nu met 6 stemmen, haar aantal behoudt en haar invloed, om zoo eens uit te drukken, van $\frac{6}{90}$ — $\frac{6}{66}$ ziet stijgen.

Welke beweegredenen de Commissie heeft doen besluiten deze ingrijpende wetsverandering voor te stellen, het stemmen-aantal zoo te doen dalen, is mij onbegrijpelijk.

Prof. FOKKER spreekt van den *meerderen invloed* der leden van de kleinere Afdeelingen, en over *den zonderlingen toestand*, die er in onze Maatschappij bestaat, dat de eene arts 2—4 maal meer invloed op den gang van zaken heeft, dan de andere. Doch is dit werkelijk wel het geval?

Van een overheersching of van meerderen invloed der kleinere Afdeelingen heb ik nog nimmer gehoord; ook in 1886, toen de Wet herzien moest wor-

den, is voor zoover de verslagen vermelden, hier niets van gebleken. Er is toen ook niet aangedacht een dergelijke wetsverandering voor te stellen.

Is de toestand sinds 1876, toen deze wet is tot stand gebracht, of na 1886 dan zooveel veranderd? Is werkelijk nu de invloed der kleinere Afdeelingen zoo groot.

Ik geloof juist het tegendeel.

Prof. FOKKER vergete toch niet, dat de meerderheids-stem in de groote Afdeelingen ook zóóveel maal grooter is, dan die der kleine Afdeelingen, als de verhouding tusschen het door beide uitgebrachte stemmen-aantal, hoewel de meerderheid toch door één persoon beslist wordt.

Dat het verder veel moeilijker en zeldzamer is, verschillende Afdeelingen voor eenzelfde voorstel te winnen, dan één groote Afdeeling; dat de kleinere Afdeelingen dikwijls geheel verschillende belangen hebben, en dat in deze de uitspraak der leden, bij verschil van meening, veel beter tot haar recht komt, dan in de groote Afdeelingen; stemmen bijv. van 5 Afdeelingen, 2 tegen, dan heeft slechts één der 5 Afdeelingen invloed, terwijl in een groote Afdeeling, met dezelfde verhouding van $\frac{2}{5}$ tegen, de meerderheid den vollen invloed behoudt. En wat zal nu juist het gevolg zijn, liever kunnen zijn, van de voorgestelde wetsherziening, indien zij aangenomen wordt? Dat een Afdeeling van 5 leden, evenveel invloed heeft, als een van 20 leden, een van 21 evenveel als van 50 leden, dat de kleinste Afdeelingen, ja zelfs 26 van de kleinere afdeelingen door 11—12 grootere Afdeelingen overheerscht kunnen worden, dat een paar afgevaardigden der grootste Afdeelingen, de geheele Algemeene Vergadering door hun stemmen-aantal regeeren. (Prof. FOKKER zal toch niet den persoonlijken invloed der afgevaardigden loochenen?)

Meent bijv. de meerderheid (= de helft + één) der stadsgeneesheeren, dat het onbillijk is, dat de betrekking van geneesheer met die van artsensijbereider onvereinigbaar is, òf dat het den geneesheeren ten plattenlande verboden zal moeten worden, de geneeskunst in haren geheelen omvang uit te oefenen, brengt deze meerderheid deze voorstellen te eenigertijd ter tafel op de Algemeene Vergadering, met het verzoek dienaangaande adressen tot de Hooge Regeering te wenden (die gelukkig nog als eens in den snippermand terecht komen), dan zullen deze door eenige afgevaardigden aangenomen kunnen worden en deze valsche uitdrukking zoo de geheele Maatschappij in een verkeerd daglicht stellen. Spreekt Prof. FOKKER van meerderen invloed der kleinere Afdeelingen volgens de oude wet, juist deze wet, dit artikel 24, zal oorzaak kunnen wezen, dat vele kleine Afdeelingen van 20 of minder leden, zich gaan splitsen in 2 of 3 kleinere Afdeelingen, om zoo meerderen invloed te kunnen uitoefenen. De onbillijkheid in de nieuwe wet zal zeer zeker veel grooter worden, dan in de nu bestaande.

„Het billijkste,” zoo zegt Prof. FOKKER zelf, „zou zijn, dat elke Afdeeling zooveel stemmen uitbracht, als zij leden telt,” en nu gaat hij juist den anderen weg op. In plaats van toenadering tot het billijke, zooveel mogelijk procentsgewijze vertegenwoordiging van de Afdeelingen, wil Prof. FOKKER, door het aanbevelen van het nieuwe artikel, de afstanden steeds grooter maken en de overmacht juist bij andere, bij de grootere Afdeelingen verplaatsen. Neen, de Afdeelingen zijn onderling niet gelijk, noch gelijksoortig;

zoodat de Afdeelingen ook ongelijksoortig vertegenwoordigd moeten worden, zoolang ten minste Algemeen Stemrecht niet voorgesteld, noch ingevoerd is en van wege de omslachtigheid en de vele bezwaren er aan verbonden, hare uitvoerbaarheid wel een utopie zal blijven.

Er zal dus een progressie moeten wezen, maar dan ook zoo klein mogelijk, om daardoor de juiste uitdrukking te verkrijgen, naar verhouding van het ledenaantal.

Hoewel ik gaarne erken, dat de progressie voor de Afdeelingen met een grooter aantal leden, wat het recht betreft om meerdere stemmen uit te brengen volgens de nu fungeerende Wet, te groot is, is de progressie in de nieuwe Wet voor de *kleinere* Afdeelingen veel te sterk, waarvan de onbillijkheid uit het volgende schema ten duidelijkste in het oog valt.

S C H E M A.

Volgens Art. 58, Wet van 1876.

4 Afdeel. met 35 leden, uitbreng. 4 stemm., dus 1 of $8\frac{3}{4}$ leden, invloed $\frac{4}{90}$								
16 " " 250 " " 32 " " 1 " 8 " " $\frac{32}{90}$								
7 " " 173 " " 14 " " 1 " 12.3 " " $\frac{14}{90}$								
4 " " 169 " " 12 " " 1 " 14 " " $\frac{12}{90}$								
2 " " 109 " " 6 " " 1 " 18 " " $\frac{6}{90}$								
4 " " 280 " " 16 " " 1 " 17 " " $\frac{16}{90}$								
1 " " 204 " " 6 " " 1 " 34 " " $\frac{6}{90}$								
<hr/>								
38 " " 1220 " " 90 " " 1 " 13.5 " " "								

Volgens Art. 24, Ontwerp-Statuten.

4 Afdeel. met 35 leden, uitbreng. 4 stemm., dus 1 of $8\frac{3}{4}$ leden, invloed $\frac{4}{66}$								
16 " " 250 " " 16 " " 1 " 16 " " $\frac{16}{66}$								
7 " " 173 " " 14 " " 1 " 12.3 " " $\frac{14}{66}$								
4 " " 169 " " 8 " " 1 " 21 " " $\frac{8}{66}$								
2 " " 109 " " 6 " " 1 " 18 " " $\frac{6}{66}$								
4 " " 280 " " 12 " " 1 " 23.3 " " $\frac{12}{66}$								
1 " " 204 " " 6 " " 1 " 34 " " $\frac{6}{66}$								
<hr/>								
38 " " 1220 " " 66 " " 1 " 18.5 " " "								

Zeer wenschelijk zal het daarom zijn, deze kwestie vóór de behandeling op de a. s. Algemeene Vergadering in alle Afdeelingen aan een ernstige bespreking te onderwerpen, overtuigd, dat de vrees voor niet-aanneming van dit artikel 24, noch de stille bedreiging, „dat op dit Ontwerp-Statuut, zooals het „daar ligt de Koninklijke goedkeuring waarschijnlijk zal worden verleend,“ eenigen invloed zal uitoefenen op de zelfstandigheid der Afdeelingen, om deze Statuten ter wille van artikel 24 te verwerpen of er amendementen op voor te stellen.

Heerjansdam.

Dr. J. A. RUYSS.